

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

ly plenum debet sumi in neutro genere, & referri ad Verbum incarnatum, non verò in masculino, & referri ad Joannem Baptistam, ut perperam existimavit Cajetanus, quem Cano ibidem fuisse impugnari. Sed si Christus ab initio scientiâ beatâ, seu visione beatificâ, non esset potitus non fuisse, ut tunc in homo gratiâ & veritate plenus: Ergo scientiam beatam, seu visionem beatificâ, à primo instanti conceptionis habuit. Sequela Minoris probatur. Cui deest suprema gratiâ perfectio, & summa veritatis cognitio, nec gratiâ, nec veritatis plenus dici potest: cum tantum à plenitudine, quantum à perfectione aliquis deficiat: Sed suprema gratiâ perfectio est consummatio per gloriam, & summa veritatis cognitio in visione beatifica sita est: Ergo Christus sine illa, nec gratiâ nec veritatis plenus existeret.

Noltram conclusionem probant etiam res-
 rationes pro præcedenti adductæ: Nam Christo
 adhuc viatori scientiam beatam competere os-
 tendimus, quia est caput hominum & Angelo-
 rum, ac proinde oportuit ut haberet omnes per-
 fectiones membrorum; quia fuit incimè conjun-
 ctus causæ influenti gratiam; & quia decens fuit
 ut naturæ ad supremum esse assumptæ, supremæ
 operatio concederetur: Sed Christus ut homo ab
 initio conceptionis fuit caput hominum & An-
 gelorum, & ex tunc causæ influenti gratiam fuit
 incimè conjunctus, illiusque humanitas ad supre-
 mum esse assumptæ & elevata: Ergo a primò con-
 ceptionis instanti, scientiâ beatâ, seu clarâ Dei
 visionē, potitus est: Unde Psalmò 21. Christus
 Patrem alloquens ait: *In te prociçis sum ex utero,
 de ventre matris meæ Deus meus es tu.* Quæ verba
 glossas Eusebii lib. 2. de demonst. Evang. sic
 Christum loquentem inducit: *De ventre matris
 meæ Deus meus es tu, cum enim adhuc intra cellam ge-
 stans me in utero laterem te tamen Deum meum vi-
 debam.* Et Richardus Victorinus lib. 2. de Em-
 manuele cap. 22. post multa de plenitudine sua-
 vitatis quæ in Christi anima à momento con-
 ceptionis abundavit, ut idcirco Christus puer di-
 ctus sit butyrum & mel comedis, subdit: *Sum-
 ma suavitatis butyrum, cujus participationem expo-
 diamus in nostrâ glorificatione, ipse accepit in ipso in-
 gressu huius mortalis vitæ, nec nostro more ex parte,
 sed omnimodâ plenitudine.*

Denique luaderi potest conclusio hac ratio-
ne: Naturæ assumptæ à Verbo debemus con-
cedere quod majoris dignitatis & excellentiæ est,
nisi munerì Redemptoris repugnet: Sed ani-
mam Christi fuisse à primo instanti beatam,
majoris est dignitatis, quàm beatitudine aliquando
caruisse, & cum munere Redemptoris non pug-
nat; cum ad hoc munus salvandum in Christo;
sufficiat quod simul fuerit viator, ad quod suffi-
ciat quod habuerit corpus passibile, & reliquis
gloriæ corporum dotibus defuturum; ut & pati
pronobis posset, & exemplo præluere ad se-
quenda vestigia ejus. Ergo asserendum est. Chri-
tum ut hominem fuisse perfectè beatum à pri-
mæ conceptionis instanti.

§. II.

Objectiones solvuntur.

10. **C**ontra præcedentes conclusiones in primis
objici possunt quædam Scripturæ testimo-
nia, quibus significari videtur, Christum ante
passionem & mortem suam non fuisse beatitudi-

ne donatum: Dicitur etiam Lucæ 24. Nonne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Joan. 7. Nondum Spiritus erat datus, quia Iesus non dum erat glorificatus. Item Apocal. 5. dicitur, Christum, quia occisus est, accepisse gloriam & divinitatem. Denique ipse Christus Joan. 17. his verbis Patrem alloquitur: Clarifica me Pater claritate quam habui, priusquam mundus esset apud te. Ergo Christus dum esset viator & degens in terris, non habuit scientiam beatam, seu visionem beatificam, multo minus in primo instanti conceptionis.

Verum hæc facile diluuntur, dicendo his locis sermonem esse vel de gloria corporis, vel de exaltatione nominis Christi super omne nomen, vel de restitutione unionis hypostaticæ cum tota Christi humanitate, quæ in resurrectione facta est, ut alibi exposuimus; quare hæc & similia Scripturæ testimonia nihil nocent veritati propositæ, & præcedentibus conclusionibus declarata.

Secundo contra primam conclusionem obijci potest difficile argumentum, quod sub hac forma breuiter proponitur. Summum gaudium non potest simul compati cum summa tristitia: Sed Christus tempore passionis habuit summam tristitiam, quam Math. 26. his verbis declarauit: *Christus est anima mea usque ad mortem*. Ergo tunc non fuit in anima Christi gaudium beatificum, nec per consequens scientia seu visio beatifica, ad quam necessarium summum gaudium seu delectatio consequitur.

Respondet Cano loco supra citato, Christum
mortis tempore, delectatione beatifica caruisse.
& tunc retinuisse gaudium beatificum quod su-
per naturā a vitioe beatifica prodire debebat,
ut daret locum tristitia ad hominum redemptionem:
nempe sic per totam vitam gloriam animae quasi
supprellit, & impedit ut ne in corpus efflueret,
ut daretur locus merito. Idem docent Valentinus
in praesenti disp. 1. quaest. 9. Salmironius tomo
10. tract. 14. ad 4. & Maldonatus in cap. 26.
Matthaei 3. *subtiliter in scholis.*

D Sed hæc solutio & doctrina displicet aliis Theologis, & merito; non enim subtrahenda est pro aliquo tempore ab anima & voluntate Christi aliqua perfectio beatitudinis quæ in omnibus beatis reperitur: delectatio autem voluntatis pertinet ad perfectionem beatitudinis animæ: & quidam existimant esse a visione beatificæ inseparabilem; quia fieri non potest ut voluntati præsentetur summum bonum, nempe Deus clarè visus & non delectetur & quiescat in illo: quare si anima Christi pro aliquo tempore caruit huiusmodi delectatione & gaudio, sequitur etiam fuisse privatam pro eodem tempore visione beatificâ quod tamen non potest admitti. Unde S. Thomas infra qu. 46. art. 8. cum in prima objectione, ex contrarietate inter tristitiam & gaudium intulisset, non potuisse Christum tristiari secundum animam, eo quod frueretur delectatione beatificâ; ut argumentum solveret, non negavit in Christo gaudii beatificum, sed illo admisso, solutione dedit quam infra subiiciemus.

Respondent secundo alij, quos sequitur Theophilus Raynaudus tomo de Christo lib. 4. sect. 2. cap. 4. quod licet naturaliter loquendo impossibile sit, summam lætitiæ simul compari cum summa tristitiæ, tamen de potentia Dei absoluta possunt esse simul in eodem subiecto, etiam si contrarietatem habeant.

Eee

Sed

16. Sed hæc etiam solutio (nisi magis explicetur, & aliunde iuvetur) non videtur legitima: Nam licet summa delectatio & summa tristitia, comparatione ejusdem objecti opponantur contrarie, tamen includunt, aut saltem inferunt contradictionem, quia tristitia importat actum per modum recessus & fugæ; delectatio autem dicit actum per modum accessus & prosecutionis: Sed contradictoria per nullam potentiam verificari possunt. Ergo nec summum gaudium & summa tristitia respectu ejusdem objecti simul existere.

17. Confirmatur: De potentia Dei absoluta fieri nequit, ut quis recedat à termino à quo, & simul quiescat in illo, eò quod recessus ab uno termino includat negationem quietis in eodem termino: Ergo similiter est impossibile quod voluntas per summam delectationem quiescat in aliquo objecto, & per summam tristitiam fugiat & recedat ab eo. His ergo solutionibus prætermisissis,

18. Ad objectionem respondeo cum S. Thoma loco citato in resp. ad 1. Majorem esse veram, si tristitia & delectatio sint de eodem objecto, & sub eadem ratione: si verò vel erga diversa objecta, vel erga idem secundum diversas rationes, gaudium & tristitia versentur, quamvis inter se opponantur, nec possint simul in gradibus intensis ex natura rei existere, de potentia tamen absoluta simul existere possunt: tristitia autem & gaudium quæ tempore passionis in anima Christi fuere, vel circa diversa objecta versabantur, vel circa idem sub diversa ratione consideratum; voluntas enim Christi etiam tunc summè gaudebat & delectabatur de visione beatifica, & summè dolebat & tristabatur de peccatis generis humani, pro quibus patiebatur. Item Christus tunc delectabatur de morte ut utili ad redemptionem hominum, & tristabatur de illa prout dissidentanea naturæ: unde potuit fieri, & de facto dispensatione divinâ factum fuit ut summa delectatio non excluderet summam tristitiam.

19. Dices cum Cano: Si hæc solutio valeret, sequeretur nullam tristitiam esse incompatibilem de potentia absoluta cum gaudio de eodem objecto: tristitia enim & gaudium semper objectum respiciunt sub diversa ratione formali; nam tristitia, utpote fuga, illud respicit sub ratione mali & nocivi; gaudium verò, cum per modum prosecutionis se habeat, illud sub ratione boni & convenientis attingit.

20. Sed negatur sequela, nam licet tristitia & gaudium, seu delectatio semper differant & disconveniant in ratione formali sub qua ut argumentum rectè demonstrat, non tamen semper disconveniunt in ratione formali quæ, sed quandoque disconveniunt, quandoque non, subindeque interdum simul stare possunt, de absoluta Dei potentia, ut in præsentī contingit; quia nimirum eadem mors materialiter, secundum diversam rationem formalem quæ fuit inspecta à Christo, ut jam declaravimus: interdum verò implicat ea simul reperiri, ut contingeret, si idem objectum materiale, secundum eandem rationem formalem quæ respicerent: v.g. quod mors Christi per respectum solum ad naturam, vel per respectum solum ad finem redemptionis, simul gaudium & tristitiam terminet, manifestam implicat contradictionem, cum tristitia (ut supra dicebamus) importet actum per modum recessus & fugæ, delectatio verò per modum accessus & prosecutionis se habeat.

A Objicies tertio contra secundam conclusionem: Christus sibi meruit scientiam seu visionem beatam: Ergo eam à primo suæ conceptionis instanti non habuit. Pater Consequentia, implicat quod præmium, præsertim ultimum, sit actus meritum, eo quod meritum se habeat ad præmium ut via ad terminum. Antecedens verò probatur. Perfectius est habere aliquid ex merito, quam sine merito; nam habere aliquid ex merito, est habere illud quodammodo per seipsum, habere autem sine merito, est illud habere ab alio. Nec cet. S. Thomas infra quæst. 19. art. 3. Sed Chri-
tribui debet id quod perfectius est: Ergo Christus scientiam seu visionem beatam sibi meruit.

B Respondeo negando Antecedens, nam videmus infra, cum agemus de merito Christi, ceter Christus gloriam sui corporis, & sui nominis exaltationem meruerit, non tamen gratiam & gloriam animæ, quam in primo suæ conceptionis momento à Deo recepit, quare hujusmodi dona non habuit tunc titulo meriti, seu meritis, sed per modum naturæ, & titulo filiationis naturalis, & veluti per naturalem resultatum ex unione hypostatica, ad quam in eo minime ejus humanitas fuit elevata. Unde ad probationem in contrarium dicendum est, perfectius quidem esse per se loquendo habere aliquid ex merito, quam sine merito, per accidens tamen interdum melius esse aliquid sine merito habere, quam per meritum illud acquirere; quandoque licet habere illud ex merito, privat majori perfectione, qualis est habere illud per modum naturæ, & nunquam caruisse perfectione illa. Solutio est D. Thomæ infra qu. 19. art. 3. in corpore sic discuitur: Habere aliquod donum per se, est melius quam habere illud per alium, semper enim quod quæ est per se, potior est eâ quæ est per alium... Item autem omnis perfectio & nobilitas Christi est attrahenda, consequens est quod ipse per meritum habeat illud quod alii per meritum habent, nisi sit qualis carentia magis dignitati Christi & perfectioni ipsius inducet, quam per meritum decreseat. Unde nec meritum, nec scientiam, nec beatitudinem animæ, nec meritum atque meruit; quia cum meritum non sit nisi eod quod nondum habetur, oporteret quod Christus quando istis caruisset, quibus carere magis diminueret dignitatem Christi, quam auget meritum.

§. III.

Corollarium notatu dignum.

E X dictis intelliges, Christum verè à Proprietate admirabilem dici, & à SS. Patribus rectè divinum enigma & paradoxum appellari: in quo enim tot cernuntur mirabilia, & quæ spectantibus videntur pugnantia, ut merito de illis dici possit, Non alibi miranda magis: in eo quippe, ostendimus, beatitudo & miseria, dolor, & gaudium, ac status viatoris & comprehensibilis mirabili quadam divinæ sapientie arte, secretata & sociata sunt, & ut Doctor mellifluus scribit, super missus est, eleganter expendit: in quo agnoscitur longitudo brevis, latitudo angusta, altitudo subdita, profunditas plana. Ibi agnoscitur lux lucens, Verbum infans, aqua sitiens, panis esurians. Videas si attendas, potentium regi, sapientiam imperii, virtutem sustentari, Deum denique lætentem, & Angelos resipientem, vagientem, sed miserum cooperantem. Videas si attendas, tristitiam latitanti, parvam, salutem parvi, vitam morti, fortunam imperii, sed quod non minus mirandum est, ipsa dei